

FUB:s effektrapport till Giva Sverige 2020

Org.nr. 80 20 06-1704

Denna rapport omfattar Riksförbundet FUB:s verksamhetsår 2019.

Riksförbundet FUB är en partipolitiskt- och religiöst obunden intresseorganisation. FUB:s huvuduppgift är att arbeta för goda levnadsvillkor för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. FUB:s övergripande mål är ett samhälle för alla, i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FUB strävar efter att vara en väl förankrad och ansedd organisation med hög trovärdighet som dels är en självklar samverkanspart i kontakter med staten, regionerna och samtliga kommuner, dels erbjuder gemenskap och tillhörighet för medlemmarna. FUB består av riksförbundet (förbundsstyrelse och förbundskansli), 20 länsförbund och 153 lokalföreningar. Högsta beslutande organ är förbundsstämman, som äger rum vartannat år.

Riksförbundet FUB bedriver intressepolitiskt påverkansarbete på central nivå. Riksförbundet arbetar med opinionsbildning och ger stöd och service åt lokalföreningarna, sektionerna och läns-/regionförbunden samt tillvaratar kunskap och forskning om personer med intellektuell funktionsnedsättning och förmedlar den vidare.

Lokalföreningarna ansvarar för lokalt intressepolitiskt påverkansarbete, opinionsbildning samt samverkan enligt LSS med kommunen. Medlemmarnas behov av kunskap, sociala kontakter, nätverk och mötesplatser är en annan viktig uppgift, som ombesörjs av lokalföreningarna. FUB:s läns-/regionförbund samlar lokalföreningarna i en region. Länsförbunden bedriver regionalt intressepolitiskt påverkansarbete, förmedlar kunskap och är ett samordnande forum för utbyte av erfarenheter mellan lokalföreningarna i regionen.

Rikssektionen Inre Ringen Sverige möjliggör inflytande för personer som har en intellektuell funktionsnedsättning, genom att tillvarata deras kunskap och erfarenhet. Inre Ringen Sverige ger även stöd till läns-/regionförbundens och lokalföreningarnas Inre Ringen sektioner.

FUB:s strategier för att uppnå målen för verksamheten

Riksförbundet FUB arbetar framför allt med intressepolitiskt påverkansarbete, kunskapsspridning och opinionsbildning. Vi uppvaktar politiker, skriver yttranden över statliga utredningsförslag och deltar i referensgrupper och samråd hos statliga myndigheter. För att sprida kunskap och väcka opinion genomför FUB kampanjer, närvarar i media och anordnar utbildningar, konferenser och mötesplatser. Vi ger även ut medlemstidningen UNIK 6 ggr/år. FUB har en tillgänglighetsanpassad webbplats.

Genom att driva vissa specifika frågor och sprida kunskap om intellektuell funktionsnedsättning, synliggör vi medlemmarnas olika behov för beslutsfattare och allmänheten. Det är ett sätt att få till stånd förändringar i samhället för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga.

FUB:s kapacitet för att nå tänkta effekter

Riksförbundets styrelse består av 9 ordinarie ledamöter och 2 ersättare. Förbundsstyrelsen har 4 - 6 möten per år. Ett arbetsutskott bestående av ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande sammanträder inför styrelsemötena. Riksförbundet FUB hade under 2019 ett kansli med 13 personer anställda, varav 1 kanslichef, 5 ombudsmän och förbundsjurister, som har som huvuduppgift att bedriva intressepolitiskt påverkansarbete. 3 personer arbetar med kommunikation och 4 personer arbetar med organisationsstöd. Vidare har förbundet haft 10 personer anställda inom olika projektverksamheter som bedrivits under 2019. Därtill 2 personer som arbetar på konsultbasis med kurs- och konferensverksamhet respektive ekonomiredovisning.

Som beredande organ till förbundsstyrelsen fungerar kommittéer och arbetsgrupper för vissa avgränsade ansvarsområden. Kommittéerna och arbetsgrupperna består av medlemmar i förbundet, kansliets handläggare samt sakkunniga.

FUB utbildar årligen ideellt arbetande rättsombud och medlemsrådgivare. Rättsombuden och medlemsrådgivarna ger framför allt råd till medlemmarna i juridiska frågor, t.ex. stöd vid ansökan om en insats och vid överklagan av beslut.

Genom sektionen Inre Ringen Sverige tas erfarenhet och kunskap från personer som själva har en intellektuell funktionsnedsättning tillvara inom organisationen. Av stor betydelse är även det ideella arbete som utförs av förtroendevalda och medlemmar i länsförbund och lokalföreningar. Tillsammans med MyRight (FUB:s huvudpartner i vårt internationella utvecklingsarbete) och ett antal lokala FUB föreningar, har vi pågående projekt i Nepal, Nicaragua, Bolivia och Rwanda.

Riksförbundet FUB är beroende av samhällets och enskildas vilja att stödja verksamheten. Intäkterna utgörs av statligt organisationsstöd, medlemsavgifter, projektmedel från Arvsfonden och Postkodlotteriet, gåvor samt utdelning från Postkodlotteriet. Eftersom FUB är en ideell förening är verksamheten inte vinstdrivande. Förra året uppgick våra samlade intäkter till 28,424 miljoner kronor. Verksamhetskostnaderna för 2019 var 29,013 miljoner kronor.

Riksförbundets intressepolitiska arbete

Verksamhetsinriktningen för åren 2015 - 2019 innehöll följande vägledande begrepp:

- Inflytande och valfrihet
- Tillgänglighet och delaktighet

- Goda levnadsvillkor
- Demokrati
- Samverkan

Det övergripande målet för Riksförbundet FUB:s intressepolitiska arbete under året har varit att förverkliga innebörden av dessa begrepp för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. De vägledande begreppen överensstämmer väl med de övergripande målen i *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* och *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade*, LSS.

Under 2019 prioriterade Riksförbundet FUB följande intressepolitiska arbetsområden: LSS, arbete och sysselsättning, ställföreträdarskap, hälsa och vård samt skola och utbildning. Nedan redogörs först för de prioriterade intressepolitiska arbetsområdena. Därefter följer en redogörelse över övriga intressepolitiska arbetsområden som varit aktuella under året:

LSS

LSS-utredningen

Den statliga LSS-utredningen lämnade den 10 januari 2019 sitt slutbetänkande *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen* (SOU 2018:88). Riksförbundets kansli gjorde en analys och sammanfattning av betänkandet, som lades ut på FUB:s webbplats och förmedlades i nyhetsbrev. FUB:s ordförande gjorde ett uttalande om att utredningens förslag var undermåliga, inte minst vad gäller personlig assistans, och föreslog att utredningen skulle "kastas i papperskorgen". Inte förrän i juni 2020 valde regeringen att skicka betänkandet på remiss.

Januariöverenskommelsen

Kansliet gjorde en genomgång av januariöverenskommelsen, dvs. den skriftliga överenskommelsen i januari 2019 mellan regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet samt stödpartierna Centerpartiet och Liberalerna. Den för LSS viktigaste punkten i januariöverenskommelsen (p 64), handlade om personlig assistans och assistansersättning.

I april 2019 besvarade FUB en remiss om behov av hjälp med andning och sondmatning. FUB framförde att samtliga moment i en måltid ska ingå i definitionen av grundläggande behov. Under hösten kom ett nytt förslag från socialdepartementet, som innehöll denna ändring. I ett remissyttrande över höstens promemoria betonade FUB även vikten av att skydda rätten till assistans för de grundläggande behoven kommunikation och annan hjälp som förutsätter ingående kunskap. Vi betonade även vikten av att säkerställa personlig assistans för personer som har epilepsi och att inte återinföra tvåårsomprovningarna innan tillräckliga lagstiftningsåtgärder vidtagits. FUB invände också mot förslaget om att införa ett integritetskänslighetskrav.

Möten med riksdagspartier

Riksförbundet träffade under våren 2019 och i samband med politikerveckan i Almedalen företrädare för ett flertal riksdagspartier. Vid dessa tillfällen diskuterades frågor kopplade till framför allt LSS-insatserna daglig verksamhet, bostad med särskild service för vuxna och kontaktperson. Vi lyfte även vuxna med intellektuell funktionsnedsättnings ekonomi och den bristande personalkompetensen inom LSS-verksamheter. Vid samtliga möten överlämnades en skrivelse med FUB:s nulägesbeskrivning och förslag till lösning.

Skrift om samverkan enligt LSS

Kommunerna ska, enligt 15 § LSS punkt 7, samverka med intresseorganisationer som företräder personer som omfattas av LSS. Men i många kommuner fungerar inte samverkan som det var tänkt. Riksförbundet tog under 2019 fram skriften *Samverkan enligt LSS – viktigt, men inte lätt*, som ett stöd för FUB:s lokalföreningar i att skapa förutsättningar för en fungerande samverkan med kommunen.

Skrift om individuell plan enligt LSS

Personer som har minst en LSS-insats har rätt att få en individuell plan, enligt 10 § LSS. Trots en lagskärpning så sent som 2011 är det fortfarande bara några få procent som har en individuell plan. Riksförbundet tog under 2019 fram en skrift om individuell plan för att sprida kunskap om denna rättighet.

Personalkompetens i LSS-verksamheter

Antalet anmälningar om allvarliga missförhållanden i LSS-verksamheter från privatpersoner till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har sedan 2016 ökat kraftigt liksom verksamheternas Lex Sarah anmälningar. Missförhållandena, som en följd av bristande kompetens hos baspersonalen i LSS-verksamheter, har även uppmärksammats av Socialstyrelsen och IVO under flera år. Med anledning av detta skickade Riksförbundet under hösten 2019 en skrivelse, med rubriken *Allvarliga missförhållanden i LSS-verksamheter måste åtgärdas*, till socialminister Lena Hallengren och riksdagens socialutskott. Två anhörigberättelser bifogades skrivelsen för att tydliggöra de allvarliga konsekvenser som bristande kompetens hos baspersonal kan leda till.

FUB:s intressepolitiska samordnare medverkade i oktober 2019 i direktsändning med socialministern i P1 Morgon och Ekot. Vid detta tillfälle lyfte FUB följande krav på åtgärder: Socialstyrelsen föreslogs omgående få i uppdrag att utfärda bindande föreskrifter gällande kompetenskrav för personal i LSS-verksamhet. IVO föreslogs få ökade, öronmärkta, resurser för att åter kunna ta emot och utreda privatpersoners anmälningar.

Detta ledde till att Socialstyrelsen, i regleringsbrevet för 2020, fick i uppdrag att göra en kartläggning och analys av kompetensen hos personal som arbetar i bostäder enligt LSS. Om detta visar på brister ska Socialstyrelsen lämna förslag på åtgärder. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2021. FUB kommer att bidra med kunskap och erfarenheter i anslutning till Socialstyrelsens uppdrag.

FUB medverkan i Almedalen

Under 2019 medverkade FUB i andra arrangörers seminarier under politikerveckan i Almedalen. Som exempel kan nämnas Föräldrakrafts paneldebatt om krisberedskap i LSS-verksamhet, svenska kyrkans rundabordsmöte om LSS och Nationellt kompetenscentrum anhörigas, Nka, seminarium om anhöriga i yrkesverksam ålder.

FUB bjöd in riksdagsledamöter i social-, socialförsäkrings-, arbetsmarknads- och utbildningsutskottet till "Fika med FUB". Vid dessa möten diskuterades, för FUB, viktiga frågor inom respektive politikområde. En skrivelse med FUB:s förslag inom respektive område överlämnades.

Debattartiklar och uttalanden om LSS

Under året har ett flertal debattartiklar om LSS, bristande personalkompetens i LSS-verksamheter samt stimulansbidrag för införande/höjning av habiliteringsersättning tagits fram och publicerats i tidningar, tidskrifter och nättidningar. Artiklarna finns tillgängliga på FUB:s webbplats. Se även nedan under rubriken: *FUB i debatten*. Ett stort antal uttalanden om LSS har gjorts och spridits i pressmeddelanden, sociala medier och på FUB:s webbplats.

Nyhetsbrev om LSS

FUB:s LSS-nyhetsbrev har utkommit 11 gånger under 2019. Nyhetsbrevet har innehållit aktuell information om LSS från centrala myndigheter, aktuell forskning, FUB:s debattartiklar etc.

Aktivistveckan

Inför FUB:s första aktivistvecka under vecka 39, 2019, tog kansliets intressepolitiska grupp fram stödmaterial (underlag till debattartiklar, förslag på aktiviteter och frågor att ställa till lokal- och regionpolitiker). Inom LSS-området togs material fram om insatser för barn, bristen på bostäder enligt LSS och kvalitet i daglig verksamhet. Se syftet med aktivistveckan nedan, under rubriken Riksförbundets organisationsstöd.

Socialstyrelsens funktionshindersnämnd

FUB:s intressepolitiska samordnare ingår i Socialstyrelsens funktionshindersnämnd, som fungerar som ett rådgivande organ till myndigheten i frågor som rör socialtjänst och sjukvård. Nämndens uppgift är bl.a. att bevaka hur Socialstyrelsen prioriterar frågor på funktionshinderområdet i relation till andra verksamheter samt att ge vägledning för beslut i funktionshinderfrågor.

Vid nämndens årliga omvärldsbevakningsmöte överlämnade FUB en skrivelse. FUB lyfte bl.a. bristande kvalitet inom daglig verksamhet, den pågående centraliseringen av daglig verksamhet i många kommuner samt efterlyste att Socialstyrelsen ska göra en ny kartläggning av daglig verksamhet. FUB ville även se en analys av den pågående minskningen av LSS-insatser för barn (framför allt korttidstillsyn och korttidsvistelse). En annan fråga som lyftes var behovet av dels kompetensutveckling av baspersonal i LSS-verksamheter, dels ett kunskapsstöd om psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi betonade även vikten av god hälso- och sjukvård för personer med flerfunktionsnedsättning.

Standardisering – kvalitetssäkring inom LSS

I augusti 2016 inleddes arbetet med att ta fram en standard för att kvalitetssäkra genomförandet av LSS-insatser, med betoning på insatsen bostad med särskild service för vuxna. Standarden tas fram inom ramen för Svenska Institutet för Standarder (SIS). SIS är en ideell organisation som driver och samordnar standardiseringen i Sverige. Föreningens medlemmar representerar olika delar av samhället, dvs. företag, myndigheter och organisationer. Riksförbundet FUB ingår i en teknisk kommitté inom SIS, tillsammans med kommunala och privata utförare och andra intressenter. FUB innehar ordförandeskapet genom Annelie Sylvén Troedsson, ledamot i förbundsstyrelsen. Under våren 2020 yttrade sig FUB över ett förslag till standard, som gick ut på remiss.

Arbete och Sysselsättning

Stimulansbidrag för införande/höjning av habiliteringsersättning

Under 2019 hade vi mycket fokus på det statliga stimulansbidraget för införande/höjning av habiliteringsersättningen, som beslutades av regeringen med start 2018. Riksförbundet välkomnade satsningen, då den skulle ge en viss ekonomisk förstärkning till många vuxna med intellektuell funktionsnedsättning som har svårt att få ekonomin att gå ihop. Tyvärr kunde vi efter det första året konstatera att många kommuner valde att inte rekvirera några pengar alls, eller endast del av pengarna. Av totalt 350 miljoner kronor förblev hela 179 miljoner kronor oförbrukade. Riksförbundet har under året uppmärksammat detta misslyckande i våra nyhetsbrev och debattartiklar samt skickat ut underlag till lokalföreningar som kunde användas i intressepolitiskt påverkansarbete på lokalplan. I ett flertal kommuner betalades stimulansbidraget ut enbart efter påtryckningar från den lokala FUB föreningen. Utfallet för stimulansbidraget 2019 visar att fler kommuner rekvirerade bidraget jämfört med 2018, en effekt av ett riktat intressepolitiskt arbete.

Övergång från gymnasiesärskolan till arbete

Forskning har visat att åren direkt efter gymnasiesärskolan kan vara mycket avgörande vad gäller den unga vuxnas möjligheter att få komma till en arbetsplats. Under Almedalsveckan 2018 ordnade Riksförbundet ett seminarium på temat övergången från skola till arbetsliv, tillsammans med Autism- och Aspergerförbundet. Intresset för en uppföljning var stort, så i mars 2019 arrangerade riksförbundet ett rundabordssamtal med rubriken *Hur kan vi skapa hållbara förutsättningar för framgång? Om resan från gymnasiesärskolan till arbetslivet*. Ytterligare information om dagen finns nedan under rubriken Skola och utbildning.

Ungdomar som varken arbetar eller studerar (UVAS)

Statistik i det nationella registret (Halmstad University Register on Pupils with Intellectual Disability, HURPID), omfattande 12 269 elever som gick ut gymnasiesärskolan mellan 2001 och 2011, visar att hela 24 procent av gruppen tillhörde kategorin UVAS, dvs. har vare sig daglig verksamhet, ett arbete eller är studerande. UVAS-gruppen har uppmärksamats allt mer, inte minst efter utredningen *Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar*

eller studerar, som publicerades i februari 2018. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, har ett regeringsuppdrag att fungera som informations- och kunskapsstöd i frågor som rör unga som varken arbetar eller studerar samt att samla och sprida befintlig kunskap. Riksförbundet har under 2019 deltagit aktivt i seminarier, konferenser med mera för att sprida kunskap om unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning, som tillhör UVAS-gruppen.

Reformeringen av Arbetsförmedlingen

Under hela 2019 har Riksförbundet FUB i flera olika sammanhang lyft frågan om hur personer med intellektuell funktionsnedsättning påverkas av den pågående förändringsprocessen hos Arbetsförmedlingen. Nedlagda kontor och uppsägning av personalgrupper, som arbetat med FUB:s målgrupp har drabbat många av FUB:s medlemmar. Under politikerveckan i Almedalen träffade riksförbundet ledamöter i arbetsmarknadsutskottet och medverkade i ett seminarium om hur personer med funktionsnedsättning påverkas av förändringarna. Riksförbundet har även medverkat i debattartiklar i frågan, tillsammans med andra funktionshinderorganisationer.

I slutet av året, blev det känt att personer med funktionsnedsättning inte skulle undantas från "ett nytt system baserat på LOV ... där fristående aktörer matchar och rustar arbets sökande för de lediga jobben", så som det var tänkt i den ursprungliga överenskommelsen. Riksförbundet FUB ansåg att risken var stor att vår målgrupp skulle drabbas hårt om undantaget togs bort och tog därför upp en diskussion med tongivande riksdagsledamöter som arbetade med reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Efter hot om misstroendeomröstning i riksdagen i slutet av året, kom besked från regeringen och samarbetspartierna om att "reformen skjuts upp ett år och inte ska vila på LOV."

Arbete och sysselsättning i Funktionsrätt Sveriges Alternativa rapport

I december 2019 överlämnade paraplyorganisationen Funktionsrätt Sverige civilsamhällets rapport Respekt för rättigheter? Rapport om hur Sverige lever upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2019. Rapporten är resultatet av en bred samverkan mellan organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning och organisationer för mänskliga rättigheter. Riksförbundet FUB deltog i flera av arbetsgrupperna som jobbade med framtagning av rapporten, bland annat i arbetsgruppen för arbets- och sysselsättningsfrågor. Rapporten i sin helhet finns att läsa på Riksförbundets webbplats. Där kan man också hitta en lättläst version av rapporten.

Socialstyrelsens rapport Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning Lägesrapport 2019

Riksförbundet har kontinuerlig kontakt med Socialstyrelsen på flera olika plan, inte minst i rollen som kunskapsbärare för FUB:s målgrupp.

I den årliga lägesrapporten om stöd till personer med funktionsnedsättning gjorde Socialstyrelsen en fördjupad beskrivning och analys av daglig verksamhet enligt LSS. Riksförbundet FUB:s rapport *500 röster om LSS* från 2018 citeras på flera ställen i

Socialstyrelsens rapport, bland annat:

Ytterligare kunskap om kvalitet i daglig verksamhet fås från Riksförbundet FUB som konstaterar att det är stora kvalitetsskillnader mellan olika dagliga verksamheter, ibland även i en och samma kommun.

Riksförbundet lyfter även viktiga faktorer för en välfungerande daglig verksamhet:

- riktiga arbetsuppgifter och meningsfulla aktiviteter
- personalens kompetens och engagemang
- flexibilitet och individuell anpassning vid utformning av den dagliga verksamheten. Många brukare som har utflyttad daglig verksamhet i kommunal verksamhet eller på företag tycks nöjda, enligt FUB. En viktig förutsättning för att den utflyttade dagliga verksamheten ska upplevas som meningsfull och utvecklande är dock att den enskilde får individuellt stöd i form av en kontaktperson eller handledare på arbetsplatsen.

FUB lyfter även några utmaningar, till exempel:

- centralisering av daglig verksamhet och allt större enheter
- bristande planering och bristande inflytande för den enskilde
- blandade grupper, av personer som har olika typer av funktionsnedsättning, förutsättningar och behov.

I den fördjupade analysen av daglig verksamhet, konstaterar Socialstyrelsen att: "Ett syfte med daglig verksamhet enligt LSS är att stärka brukarnas arbetsförmåga, men fortfarande går få personer från daglig verksamhet vidare till arbete eller studier. Mellan 2017 och 2018 skedde sådana övergångar i var tredje kommun. Socialstyrelsens analyser visar att det dessutom är ovanligt med varaktiga övergångar, det vill säga att personerna har ett lönearbete under minst två år efter avslutad daglig verksamhet. Denna andel utgjorde 0,2 procent av samtliga personer med daglig verksamhet 2014. Den låga andelen varaktiga övergångar är anmärkningsvärd, i synnerhet då förekomsten av rutiner för att pröva arbetsförmåga är låg liksom samverkansöverenskommelser med Arbetsförmedling och Försäkringskassan."

För Riksförbundet FUB är denna kunskap mycket värdefull i det intressepolitiska arbetet, i synnerhet i samtalen med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan under 2020.

Ställföreträdarskap

Ställföreträdarskap var ett prioriterat intressepolitiskt arbetsområde under 2019.

Temakvällar om ställföreträdarskap

Under året genomförde riksförbundet fem temakvällar på fem orter (Linköping, Hässleholm, Luleå, Borlänge och Stockholm), i samverkan med berörda länsförbund. Syftet med temakvällarna var dels att informera om aktuella statliga utredningar om ställföreträdarskap, dels att samla in deltagarnas erfarenheter av att själv ha god man eller förvaltare eller att vara ställföreträdare. Vid temakvällarna anordnades workshoppar med förberedda frågeställningar. Workshopparna leddes och dokumenterades av kanslipersonal. Vid samtliga tillfällen erbjöds anpassade workshoppar för medlemmar med intellektuell funktionsnedsättning.

FUB-rapport om ställföreträdarskap

En rapport som bland annat ska innehålla en beskrivning och problematisering av uppdragen god man och förvaltare samt en analys av medlemmarnas erfarenheter, planerades vara klar under första kvartalet 2020. Rapporten som skrivs av Torbjörn Odlöw, jurist och forskare vid Göteborgs universitet, har blivit försenad på grund av covid-19 pandemin. Rapporten beräknas istället vara klar under hösten 2020 och kommer att presenteras vid Forum FUB i anslutning till FUB:s extra förbundsstämma våren 2021.

Statlig utredning om ställföreträdarskap

En särskild utredare, Kathrin Flossing, tillsattes under sommaren 2019; *Ställföreträdarskap att lita på – en översyn av reglerna om gode män och förvaltare* (Dir. 2019:44). Uppdraget ska redovisas senast i februari 2021. Riksförbundet FUB medverkar i en referensgrupp till utredningen.

Hälsa och vård

Riksförbundets Kommitté om hälsa och vård hade under 2019 fyra möten. Under 2019 genomförde kommittén bl.a. följande:

FUB:s policy för hälsa och vård reviderades.

Kommittén lyfte med Socialstyrelsen, vikten av att upprätta vägledning/riktlinjer för regelbundna synkontroller för personer boende i LSS-bostad.

Kommittén har haft fortsatt kontakt och samarbete med audionom och forskare Eva Andersson, kring projekt gällande hörselundersökningar för personer med flerfunktionsnedsättningar. Planering har även gjorts kring Eva Andersson medverkan i Forum FUB (2020)

Tjänstemannen i kommittén har under året deltagit i nätverksträffar kring jämlik hälsa hos Funktionsrätt Sverige samt i dialogforum hos IVO och Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket, TLV.

Kommittén hade under 2019 möten med fyra av FUB:s länsförbund samt vid ett tillfälle Inre Ringen Sveriges länsförbund. Syftet med mötena har varit att ge stöd och information om användbart material framtaget av FUB, t.ex. policydokument om hälsa och vård, avtalsmallar kring läkarmedverkan samt medföljande personal i samband med sjukhusvistelser. En broschyr kring samverkan togs även fram under året, vilken kan användas som stöd i länsförbundens intressepolitiska arbete att t.ex. få kommuner och landsting att teckna avtal i hälsa- och sjukvårdsfrågor och i övrigt tillvarata målgruppens intresse i frågorna.

Under 2019 besvarades ett antal remisser om hälso- och sjukvård.

Kommittén har arbetat med en motion som väcktes vid 2018 års förbundsstämma gällande arbetsmiljön på daglig verksamhet. Kommittén har bl.a. kartlagt om det saknas hörselskydd för arbetstagare i daglig verksamhet.

Förbundsjuristen deltog i olika seminarier och föreläsningar kopplade till hälsa och vård under politikerveckan i Almedalen samt medverkade i ett seminarium kring framtagande av en ny hälsoapp för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Skola och utbildning

Rätten till utbildning är en grundläggande rättighet som formuleras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Alla har rätt att gå i skola och att få stöd för att lära sig och utvecklas så mycket som möjligt. Riksförbundet FUB arbetar för att säkerställa att dessa rättigheter ska inbegripa barn och elever med en intellektuell funktionsnedsättning, då personer i denna målgrupp ofta möter olika hinder under utbildningen. FUB arbetar för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska få möjlighet att nå sin fulla potential under sin utbildning, utifrån individuella förutsättningar, behov och villkor. Vi arbetar även för att alla i FUB:s målgrupp ska få tillgång till ett livslångt lärande och fler möjligheter till utbildning efter gymnasiet.

FUB har en Skolkommitté som har till uppgift att bevaka utbildning som rätts- och politikområde. Under 2019 hade FUB:s skolkommitté fyra fysiska möten, samt löpande kommunikation via mejl och telefon. Kommittén har fortsatt arbetet med att utveckla FUB:s ställningstaganden inom utbildningsområdet och i början av 2019 genomfördes en omfattande revidering av FUB:s policy för skola och utbildning. Policyn finns tillgänglig på FUB:s webbplats.

Samråd med centrala skolmyndigheter och utbildningsdepartementet

Det intressepolitiska arbetet med skola och utbildning har bl.a. innefattat att FUB deltagit i arbetet med ett flertal av Skolverkets regeringsuppdrag. FUB har under året haft frekvent kontakt med Skolverket i arbetet med deras pågående regeringsuppdrag som handlar om etablering för elever med intellektuell funktionsnedsättning. FUB är dessutom representerad i nationella samråd hos Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM) och har därigenom haft regelbundna samtal med skolmyndigheterna under året.

På försommaren 2019 blev FUB inbjuden till utbildningsdepartementet för ett möte med utbildningsminister Anna Ekström, då skolsituationen för elever med funktionsnedsättning diskuterades.

Remissarbete

Under 2019 har Skolkommittén besvarat två remisser gällande förändringar av lagstiftningen samt revideringar av styrdokument hos Skolverket. För att lyfta FUB:s

perspektiv på utbildningsområdet har FUB träffat ett flertal relevanta utredningar, politiker och aktörer under året. Under våren uppvaktade förbundet den statliga utredningen *Om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola* (U 2018:01) för att säkerställa att FUB:s målgrupp inte glömdes bort i utredningens arbete. Under året har FUB även varit representerade i en referensgrupp till den statliga utredningen *Bättre möjligheter för elever i de obligatoriska skolformerna att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås* (U 2017:08).

Samarbete med SPSM och MFD

Det samarbete som inleddes med Specialpedagogiska Skolmyndigheten, SPSM, under hösten 2018 har fortsatt och utvecklats. Två utbildningar för lärare, rektorer och huvudmän har genomförts under 2019 tillsammans med SPSM för att öka kunskapen om samläsning mellan gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Utbildningen var uppskattad och ett gott samarbete har utvecklats med myndigheten. Under hösten 2019 planerade vi tillsammans med SPSM och MFD för ytterligare en fortbildningsdag för lärare och skolläda-re inom gymnasiesärskolan.

Under året har FUB även haft ett aktivt samarbete med Myndigheten för delaktighet, MFD, gällande en undersökning som myndigheten genomfört om vad som händer efter gymnasiesärskolan. Undersökningen resulterade i en rapport som släpptes under våren 2020.

Rundabordsmöte

I mars 2019 anordnade FUB ett rundabordsamtal för en diskussion om övergången mellan gymnasiesärskolan och arbetsmarknaden. I samtalet deltog forskare, myndigheter, politiker och andra aktörer med stor kunskap i frågan. Under dagen varvades korta föreläsningar med lösningsinriktade diskussioner. Samtalet leddes av forskaren Jessica Arvidsson, som skrivit en banbrytande doktorsavhandling om arbete och sysselsättning bland unga med intellektuell funktionsnedsättning.

Flerfunktionsnedsättning

Utbildningsdag om flerfunktionsnedsättning

Personer med flerfunktionsnedsättning och deras anhöriga är en viktig grupp i Riksförbundet FUB. För att öka kunskapen om flerfunktionsnedsättning inom FUB, fick förbundsstyrelsen, Inre Ringen Sveriges styrelse, riksförbundets kansli och FUB:s kommittéer en heldagsutbildning i början av 2019. Föreläsare var Ann-Kristin Ölund och Mona Pihl från Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka.

Kommitté/arbetsgrupp

I början av 2019 startade FUB en kommitté/arbetsgrupp om personer med flerfunktionsnedsättning. Gruppen har bland annat haft som uppgift att stärka anhörigperspektivet i FUB: arvsfondsprojekt *Vi är med!* och utgör en referensgrupp till projektet. Kommittén hade även i uppdrag att ta fram ett program om flerfunktionsnedsättning till Forum FUB, i anslutning till förbundsstämman 2020. Stämman

blev dock inställd på grund av covid-19 pandemin och såväl Forum FUB som stämman planeras istället äga rum våren 2021.

Flerfunktionsnedsättning i kansliets ordinarie intressepolitiska arbete

Personer med flerfunktionsnedsättning har under 2019 lyfts i riksförbundets intressepolitiska påverkansarbete; i samråd och i dialogmöten med centrala myndigheter, i remissyttranden och debattartiklar, skrivelser till myndigheter, vid referensgruppsmöten till skolutredningar samt i ett seminarium om krisberedskap i LSS-verksamhet i Almedalen. Personer med flerfunktionsnedsättning har även uppmärksammats i samband med FUB:s temakvällar om ställföreträdarskap (se ovan) samt i artiklar i medlemstidningen Unik.

Arvsfondsprojekt om flerfunktionsnedsättning

För att uppmärksamma och öka kunskapen om personer med flerfunktionsnedsättning och deras livsvillkor, startade FUB ett nytt Arvsfondsprojekt *Vi är med!* under hösten 2018. I projektet utvecklas metoder för att öka delaktigheten för vuxna med flerfunktionsnedsättning och omfattande intellektuell funktionsnedsättning. Se nedan under rubriken Projekt.

Övriga intressepolitiska arbetsområden

Vuxnas ekonomi

En majoritet av vuxna med intellektuell funktionsnedsättning har inte ett lönearbete. Deras inkomst består av ersättning från sjukförsäkringssystemet (aktivitets- och sjukersättning) och ett statligt bostadstillägg. Eftersom ersättningen är mycket låg, i kombination med höga hyror i bostad enligt LSS, har många en svår ekonomisk situation.

Rapport om vuxnas ekonomiska situation

Riksförbundet FUB uppdaterade rapporten *Fångad i fattigdom?* i början av 2019. Rapporten publicerades för första gången år 2014 och syftar till att visa på den ekonomiska situationen för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Rapporten används såväl i det centrala- som det lokala intressepolitiska arbetet.

”Fångad i fattigdom?” finns från 2020 även på lättläst:

<https://www.fub.se/nyheter/rapporten-fangad-i-fattigdom-pa-lattlast/>

Opinionsarbete och samråd om vuxnas ekonomi

Under 2019 publicerades flera debattartiklar och pressmeddelanden för att uppmärksamma den ohållbara ekonomiska situationen för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Riksförbundet har också arbetat för en höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen och taket i det statliga bostadstillägget samt för en sänkning av målgruppens skatt.

Riksförbundet har även deltagit i samråd kring ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning. Samrådet, som arrangerades av Myndigheten för delaktighet, MFD, och Jämställdhetsmyndigheten, resulterade i en kartläggning där bl.a. FUB:s rapport och synpunkter finns med.

Socialförsäkring

Försäkringskassans funktionshindersråd

En av FUB:s förbundsjurister ingår i Försäkringskassans funktionshindersråd, som fungerar som ett samråd i frågor som rör Försäkringskassans uppdrag inom funktionshinderspolitiken och angränsande områden. Rådet syftar bl.a. till att aktivt involvera funktionsrättsrörelsen i samråd om myndighetens arbete och utveckla former för hur funktionsrättsrörelsen kan medverka i myndighetens arbete.

Rådet sammanträder fyra gånger per år. Under 2019 har diskussioner bland annat förts om det ökade antalet avslag på ansökningar om aktivitets- och sjukersättningar, bristande bemötande och vikten av att kunna beviljas ersättning för aktiviteter även efter att en person har fyllt 30 år. FUB har dessutom lyft värdegrundsrelaterade frågor, såsom behovet av att byta ut ordet "sjukersättning", för personer som inte har ett lönearbete på grund av funktionsnedsättning, mot ett mer relevant begrepp.

Vid ett av rådets sammanträden deltog även representanter för Arbetsförmedlingen. Vid mötet lyfte FUB bl.a. den allvarliga situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning, som hamnar mellan "stolarna" och inte får stöd av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen och därför hänvisas till tillfälligt ekonomiskt försörjningsstöd hos kommunen.

Demokrati

EU-valet

Inför EU-valet 2019 arbetade FUB med att sprida de rekommendationer och slutsatser som togs fram i samband med FUB:s demokratiläger sommaren 2018, för unga med intellektuell funktionsnedsättning. Slutsatserna om hur beslutsfattare kan arbeta för att inkludera unga med intellektuell funktionsnedsättning i demokratiska processer, skickades ut till politiker runt om i landet under våren. De fick även ta del av den dokumentärfilm som spelades in under lägervistelsen. Slutsatser från demokratiläget och dokumentärfilmen finns tillgängliga här: <http://www.fub.se/demokratilager-2018>

Projekt demokratiläger i EU-parlamentet

FUB:s projekt Demokratiläger valdes också ut av EU-kommissionen som ett av EU:s bästa projekt. Bakom nomineringen låg Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, som även finansierade projektet. Vinsten medförde att FUB:s projekt ställdes ut

under en utställning i EU-parlamentet i Bryssel i samband med den europeiska ungdomsveckan den 29 april–5 maj 2019. Demokratilägret var det enda svenska projekt som ställde ut i samband med ungdomsveckan. FUB:s ombudsman Zarah Melander och Klara Lünning (deltagare i demokratilägret), blev även inbjudna till Bryssel och EU-parlamentet för att delta under den europeiska ungdomsveckan och representera FUB på plats.

Fosterdiagnostik

Aktiv medverkan i nätverket Snif

Riksförbundet FUB var med och startade "Svenskt nätverk för information kring fosterdiagnostik" (Snif) år 2015. Nätverket är unikt då det samlar både representanter från intresseorganisationer och representanter från ett brett spektrum av professioner. Riksförbundets representant har deltagit aktivt i nätverkets arbete, både i de reguljära mötena och i arbete inom olika temagrupper. Under 2019 anordnade nätverket två aktiviteter:

Fosterdiagnostik 2.0 – vi har tekniken men har vi etiken? (november 2019)

Ett interaktivt symposium där ca 50 deltagare samtalande kring dagens och framtidens fosterdiagnostik ur ett etiskt perspektiv. I publiken fanns flera olika yrkesgrupper som möter frågeställningar kring fosterdiagnostik i sin vardag. I utvärderingen svarade hela 92 procent av deltagarna att dagen hade varit givande, vilket bekräftar nätverkets uppfattning att det finns ett stort behov av denna typ av diskussion.

Vad behöver mediaaktörer känna till om fosterdiagnostikens nya metoder?

Kunskapsspridning är ett av nätverkets viktigaste uppdrag, inte minst vad gäller att förse media med högkvalitativt underlag. Under en frukostträff i oktober 2019 besökte Elisabeth Sandlund (journalist och ledamot i FUB:s förbundsstyrelse) nätverket för att lyssna på olika presentationer som nätverkets medlemmar hade tagit fram. Efter varje presentation kom Elisabeth med konkreta tips och feedback om hur informationen kunde vässas för att få största möjliga genomslag.

Nätverket fortsatte att producera informationsmaterial riktat till olika yrkesgrupper och personer som vill veta mer om fosterdiagnostik. Under 2019 publicerades följande material:

* Fyra korta filmer:

- [Vad kan de vanligast förekommande testerna under graviditeten visa?](#)
- [Ultraljud under graviditeten](#)
- [NIPT - Cellfritt DNA](#)
- [Fosterdiagnostik - hur gör du ditt val?](#)

* Broschyr om KUB, NIPT, fostervattenprov och moderkaksprov - en kortfattad information om några av de vanligaste tillstånden som proven kan upptäcka

* Broschyr om Klinefelters syndrom

* Broschyr om Turners syndrom

Riksförbundet FUB och Svenska Downföreningen har också regelbunden kontakt i frågor om fosterdiagnostik, utöver samarbetet inom Snif-nätverket.

Riksförbundets kommunikation och information

Riksförbundet FUB sprider vad FUB och Inre Ringen arbetar med, särskilt inom årets prioriterade arbetsområden.

FUB:s kommunikationsstrategi

De övergripande, långsiktiga målen med FUB:s kommunikation är att:

- FUB är den viktigaste organisationen inom det intressepolitiska arbetet för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- det är självklart för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras närstående att vara medlemmar i FUB.
- FUB uppfattas som en oumbärlig samarbetspartner av myndigheter, medier och andra aktörer, tack vare organisationens relevanta sakkunskaper om sådant som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- FUB-rörelsens varierande verksamhet, med kunskapsutbyte, gemenskap, aktiviteter och påverkansarbete både nationellt och lokalt, är uppenbar för alla som följer oss.
- personer med intellektuell funktionsnedsättning blir delaktiga och finns representerade i samhällsinformation, massmedia och reklam.
- allmänhet och beslutsfattare har god kunskap om livssituationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras närstående.
- personer med intellektuell funktionsnedsättning förstår vad mänskliga rättigheter innebär i deras egna liv.
- beslutsfattare har kunskap om vad mänskliga rättigheter innebär för personer med intellektuell funktionsnedsättning, och säkerställer dessa rättigheter.

I [kommunikationsstrategin](#) beskrivs FUB:s målgrupper, FUB:s övergripande budskap om rätten till ett liv som andra och att FUB:s tonalitet ska präglas av ett konstruktivt, trovärdigt och positivt deltagande i debatten om delaktighet och mänskliga rättigheter. Där finns också en kort lathund för att göra kommunikationsplaner. En längre version finns tillgänglig för FUB:s lokalföreningar och länsförbund.

FUB i debatten

FUB har skrivit och varit medskribent till ett flertal debattartiklar under 2019, och även på andra sätt kommenterat aktuella händelser.

I topp på [Tidningen Altingets lista över den 10 mest lästa debattartiklarna om vård och hälsa](#) finns en artikel från FUB:s och Sveriges Kommuner och Landsting om kompetenslyft för LSS. På plats 9 finns FUB:s slutreplik om okunskapen om personer inom LSS, efter en debattartikel om indragen aktivitetsersättning, vilken ligger på plats 5 i [listan över mest lästa debattartiklar på Altinget Arbetsmarknad](#).

När LSS-utredningen lämnade över sina förslag till regeringen kommenterade FUB: [LSS-utredningen är klar – släng den i papperskorgen!](#) och gjorde [en analys av LSS-utredningen](#). Assistanskollis intervju med **Eva Borgström**, FUB, om FUB:s bild av LSS-utredningen: ["Man måste se LSS som en helhet"](#) Trots dessa försök valde regeringen att i juni 2020 ändå skicka ut LSS-utredningens förslag på remiss.

[FUB kommenterade regeringsöverenskommelsen i januariavtalet](#) och har fortsatt följa frågan.

FUB har flera gånger kommenterat problemen med aktivitets- och sjukersättning ([Klappjakten fortsätter](#), [Försäkringskassan driver arbetslinjen för långt](#) och [Försäkringskassan för snabba ta bort ersättning](#)) samt [debatterat direkt med Försäkringskassan](#).

FUB har debatterat kraven på kompetens för personal i bostäder enligt LSS, både genom brev till Socialutskottet och i media och efter skandalen med Dick Nord då [FUB och Autism- och Aspergerförbundet skrev debattartikel om människor som far illa](#). Anmälningarna till IVO om missförhållanden i LSS-bostäder har ökat de senaste åren, [vilket FUB:s intressepolitiska samordnare Eva Borgström debatterade i direktsändning med socialminister Lena Hallengren i P1 Morgon och Ekot](#). Att regeringen behöver se till att LSS-personalen får den kunskap som Socialstyrelsen rekommenderar skrev också FUB och [Sveriges Kommuner och Landsting \(SKL, numera SKR\)](#) om i en gemensam [debattartikel: Använd de utlovade pengarna till ett LSS-lyft](#). Detta gav resultat mot slutet av året då besked kom att [personalens kompetens ska kartläggas](#), vilket [FUB välkomnar](#).

FUB skrev tillsammans med flera andra organisationer att [den nationella anhörigstrategin måste omfatta alla anhöriga](#). I december fick vi bevis för att det lönar sig att säga ifrån. [Även anhöriga till personer med funktionsnedsättning ska omfattas, skrev Lena Hallengren \(S\) och Lina Nordquist \(L\)](#).

[FUB kommenterade bristen på bostäder och risken för institutioner i tidningen Hem&Hyra](#).

Eva Borgström, intressepolitisk samordnare på FUB, om hur FUB ser på bostäder enligt LSS: [Eva Borgström, FUB – "Varför döma ut en boendeform som faktiskt många önskar?"](#)

[Östersund kommun försökte styra människors liv genom att säga att anhöriga inte får vara personliga assistenter](#). Men kommunen bröt mot lagen med beslutet. Det finns heller ingen anledning att tro att anhöriga är sämre assistenter – tvärtom. Riksförbundet FUB:s ordförande **Harald Strand** och förbundsjurist **Julia Henriksson** skriver om det här i en

debattartikel: [Kommunen kan inte avgöra vem som är bäst assistent](#) Kommentar av [Eva Borgström, FUB: "Anhöriga är många gånger de mest kunniga assistenterna"](#) I maj 2019 bekräftade IVO att kommunen inte kan göra en sådan begränsning.

FUB:s förbundsordförande **Harald Strand** skriver ofta på [Reclaim LSS](#). Han skriver också ibland på [HejaOlika](#). Ofta handlar inläggen om ekonomin för personer med intellektuell funktionsnedsättning, bland annat: [Politiker blundar för LSS-gruppens fattigdom](#) och [Inget försvar att avstå statliga habiliteringsersättningen](#).

FUB kommenterade att [flera kommuner struntar i fattiga DV-deltagare](#), när de struntar i att dela ut de pengar som var tänkta för deltagare i daglig verksamhet.

Tillsammans med flera andra organisationer skrev vi [ett brev till statsminister Stefan Löfven om att Sverige måste inrätta en oberoende nationell institution för mänskliga rättigheter](#).

Personer som behöver stöd för att klara vardagen har lika stor rätt som andra att få skydd och hjälp om det blir en kris i samhället, skrev vi om den 5 september ihop med [ABH Utbildning och Rådgivning](#), [Föräldrakraft/hejaolika.se](#) och [STIL: "Alla medborgare har rätt till skydd i en kris"](#)

Tillsammans med [Svenska Downföreningen](#), [Autism- och Aspergerförbundet](#) uppmärksammade FUB [årsdagen av skotten mot Eric Torell](#). Styrelsen för Inre Ringen Sverige skrev i maj att [polisen måste lära sig av Eric Torells död](#) och att personer med IF behöver mer kunskap om hur poliser arbetar.

Även i skola- och utbildningsfrågor har FUB varit aktiva i samverkan och debatt, bland annat med en [kommentar med anledning av tilläggsdirektiv om att stärka grund- och gymnasieskolan](#).

Några rektorer från folkhögskolor skrev en debattartikel om "register" över elever med funktionsnedsättning. FUB och tre andra funktionsrättsorganisationer redde ut vad som egentligen gäller tillsammans med [Autism- och Aspergerförbundet](#), [Riksförbundet Attention](#) och [Afasiförbundet: "Statistik ger chans till bättre levnadsvillkor"](#)

På internationella kvinnodagen den 8 mars påminde vi Sveriges jämställdhetsminister Åsa Lindhagen om att inte glömma bort flickor och kvinnor med intellektuell funktionsnedsättning i [debattartikeln "Alla kvinnor förjänar rätten till ett jämställt liv"](#). När [Socialstyrelsens lägesrapport 2019](#) blev klar [kommenterade FUB innehållet och lyfte även våra egna förslag på förändringar](#). Bland annat lyfte vi att Socialstyrelsen uppmärksammar att kvinnor med funktionsnedsättning har en högre våldsutsatthet än kvinnor i övrigt. och föreslog att socialstyrelsen tar fram ett kunskapsstöd för personal i LSS-verksamheter om kvinnor med intellektuell funktionsnedsättnings ökade utsatthet för våld och övergrepp. Ett steg på vägen vi kunnat se är att [i augusti 2019 fick fem myndigheter i uppdrag att verka för ökad upptäckt av våld, och då särskilt beakta funktionsnedsättning som en av sårbarhetsfaktorerna](#). Resultat av detta?

Tillsammans med [Sveriges Arbetsterapeuter](#) och 18 andra organisationer skrev vi att regeringen ska ta sitt ansvar för att fler ska få hjälpmedel: "[Regeringen bör tillsätta en kommission för hjälpmedel](#)"

FUB debatterade Samhall tillsammans med [DHR – Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet: Ställ inte grupper mot varandra, L](#)

Efter att [RFSL meddelat att de inte kommer till politikerveckan i Almedalen](#) skrev FUB ett [uttalande om att det är problematiskt att organisationer som står upp för mänskliga rättigheter tvingas bort av nazistiska grupper och att personer med funktionsnedsättning har blivit hånade och hotade av nazisterna.](#)

FUB:s kansli kan konstatera att allt fler journalister har kännedom om FUB och ber FUB:s intressepolitiska handläggare om uttalanden eller bakgrundkunskap.

Webbplatser

På [Inre Ringens](#) och [FUB:s webbplatser](#) publicerades under året löpande nyheter och uppdateringar av kalendern.

Även annan information på webbplatserna har uppdaterats, exempelvis om att ge gåva till FUB genom testamente, på www.fub.se/testamente.

Inre Ringen-sektioner, FUB:s länsförbund och FUB:s lokalföreningar kan skapa en egen lokal webbplats under www.fub.se, vilket fler och fler valt att göra.

Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakningen sammanställs varje vardag på webbplatsen för att hjälpa alla aktiva i FUB och Inre Ringen som vill hålla koll på vad som händer i de frågor vi arbetar med:

- **FUB:s frågor i media**

På "FUB:s frågor i media" går det att läsa andras nyheter om FUB och om LSS, tillgänglighet och annat som vi jobbar med: www.fub.se/fubs-fragor-i-media

- **FUB i media**

Här samlar vi alla nyheter som handlar om vad FUB och Inre Ringen gör och tycker. Både när andra gör nyheter om FUB eller Inre Ringen eller när vi själva deltar i debatten, lokalt eller nationellt: www.fub.se/fub-i-media

- **Debatt om FUB:s frågor**

På den här sidan samlar vi länkar till debattartiklar, insändare, ledartexter, bloggar och sociala medier – inte bara våra egna utan också andras, för att ge en bild av vad som sägs i debatten kring våra frågor: www.fub.se/debatt-om-fubs-fragor

Sociala medier

Alla FUB:s sociala medier-kanaler fick ett ökat antal följare under 2019.

[FUB:s Facebooksida](#) är den officiella kanalen för FUB på Facebook som över 4600 personer gillade i slutet av 2019. Från FUB:s Facebooksida delar riksförbundet i stort sett alla nyheter från Inre Ringens och FUB:s webbplatser och när FUB omnämns eller uttalar sig i media. Dessutom finns [FUB:s Facebook-grupp](#). Den hade i slutet av 2019 över 7900 medlemmar och där förs många givande diskussioner och kunskap delas.

Även Inre Ringen Sverige har en Facebooksida, som gillades av nästan 350 personer i slutet av 2019. [Inre Ringen Sverige har också en Facebookgrupp](#), med cirka 750 medlemmar.

FUB är även aktiva på [Twitter med över 1000 följare](#) samt på [Instagram](#) där vi har över 1200 följare.

”Informationsdelning”

Under 2019 fortsatte riksförbundet att skicka ut tre uppskattade nyhetsbrev:

- Medlemsnytt – går ut till FUB:s medlemmar
- Styrelsenytt – går ut till förtroendevalda inom FUB
- Nytt om LSS – går ut till alla. Innehåller särskilt information om LSS.

Under 2019 skickades 33 nyhetsbrev (undantag i augusti). Utifrån statistiken vi kan hämta i det digitala verktyget kan vi mäta öppningsfrekvensen för varje nyhetsbrev. Vi kan då se att FUB har en generellt hög öppningsfrekvens på samtliga nyhetsbrev:

- Medlemsnytt: 45 % öppningsfrekvens under 2019
- Styrelsenytt: 62 % öppningsfrekvens under 2019
- Nytt om LSS: 47 % öppningsfrekvens under 2019

Under året har vi även skickat särskilda utskick inför bland annat Almedalen, INTRA-dagarna samt inbjudan till de temakvällar om ställföreträdarskap, som vi arrangerade under 2019. Totalt har 83 utskick gjorts via det digitala nyhetsbrevverktyget.

Medlemstidningen Unik

För FUB:s medlemstidning Unik innebar 2019 en övergång till den nya form som togs fram under 2018. Under året har sex nummer av tidningen givits ut. Tidningen har speglat verksamhetsåret med temanummer som belyst för FUB och FUB:s medlemmar viktiga och prioriterade frågor. Exempelvis ställföreträdarskap, hälsa, sysselsättning och arbetsliv och ekonomi. Tidningen har medvetet arbetat för en större bredd i val av reportage, artiklar och intervjupersoner, med målet att nå så många av FUB:s medlemmar som möjligt.

I korthet har tidningens layout blivit tydligare och mer överskådlig. Gången i tidningen är fastare mallad vilket gör tidningen mer lättläst. Framförallt har den lättlästa delen blivit längre och ges nu ut som en inbladad del i den andra delen. Samtidigt har en satsning gjorts

på en digital version av tidningen som går att läsa på www.tidningenunik.se. Unik går också att läsa och få uppläst i en egen applikation för android och apple.

Under hösten 2019 genomfördes en utvärdering av den nya tidningen Unik. Åsikter samlades in via webb-enkäter för tidningens delar. Inre Ringen Sverige har också gett sina synpunkter på tidningen, bland annat under höstens inspirationshelg. Resultatet av utvärderingen var positivt. En övervägande del av läsarna ser mycket positivt på omgörningen av tidningen. Det stod också klart att tidningen är viktig för många medlemmar och att den är starkt förknippad med både organisationen och medlemskapet. Detta stärkte inställningen att tidningen är på rätt väg och att kvaliteten och utformningen av tidningen stämmer väl med målgruppens behov.

Vid utvärderingen framkom att resurserna i form av arbetstid inte räckte till att ge ut sex nummer med nuvarande kvalitet. Vid en presentation av utvärderingen för förbundsstyrelsen, togs därför beslut om att sänka utgivningstakten till fem nummer per år fr.o.m. 2020.

Riksförbundets Organisationsstöd

FUB:s aktivistvecka

Under vecka 39 2019 anordnades FUB:s första aktivistvecka, som är tänkt att bli en årligen återkommande aktivitet. Idéen om en aktivistvecka började på rikskansliet, med förhoppningen om att under en och samma vecka kunna aktivera och engagera alla våra FUB-föreningar runt om i landet. Aktivistveckan syftar dels till att värva nya medlemmar, dels att fler i samhället ska få upp ögonen för FUB. Inför aktivistveckan togs nytt material kring medlemsvärvning fram (en folder, en roll-up, en beachflagga och flygblad), som delades med lokalföreningarna. Ett intressepolitiskt material arbetades fram som syftade till att ge lokalföreningarna stöd och förslag på hur de under veckan kunde arbeta med intressepolitik.

Ett 20-tal lokalföreningar engagerade sig under aktivistveckan. Det anordnades bland annat politikerträffar, utställningar, tipsrundor, grillkvällar, manifestationer, LSS-kvällar, danser och informationsspridning på köpcentrum.

Under veckan utsågs även två "årets aktivister": årets FUB-aktivist (Inger Myrén, FUB Falkenberg) samt årets Inre Ringen-aktivist (Klara Lüning).

Konferens- och utbildningsverksamhet

För att sprida kännedom om FUB:s värderingar och verksamhet, både utåt och inom organisationen, är konferenser och utbildningsinsatser ovärderliga. Under 2019 anordnades många evenemang för FUB-medlemmar och allmänhet.

Utöver möten i arbetsutskott och styrelse, arbetsgrupper, kommittéer och nätverk har ett stort antal personer deltagit i arrangerade aktiviteter. Dessa har bland annat fått ta del av riktade utbildningsinsatser, exempelvis grundutbildning och fortbildning för rättsombud och medlemsrådgivare.

Medlemsstöd

Riksförbundet utbildar årligen ideellt arbetande rättsombud och medlemsrådgivare. Rättsombuden och medlemsrådgivarna ger framför allt råd till medlemmarna i juridiska frågor, t.ex. stöd vid ansökan om en insats och vid överklagan av beslut.

En grundutbildning för blivande ideellt arbetande rättsombud och medlemsrådgivare, anordnades en helg i mars 2019. Grundutbildningens dag 3 anordnades digitalt under våren 2020 på grund av covid-19 pandemin.

Intradagar

Tidskriften Intra anordnande två konferensdagar, Intradagarna, den 23-24 september i samverkan med Riksförbundet FUB. Årets Intradagar arrangerades på hotell Clarion Hotel Stockholm. Totalt deltog 236 personer under dessa dagar.

IT och medlemssystem

Medlemssystem

FUB:s nya medlemssystem, MySoft, sjösattes i februari 2019.

Övergången till det nya medlemssystemet avlöpte väl även om det, åtminstone initialt, innebar en del utmaningar på flera håll i organisationen. Systemtester genomfördes för att säkerställa att systemet levererats enligt kravspecifikationen.

Under året har en del synpunkter och önskemål om ytterligare funktioner i medlemssystemet framförts till förbundskansliet. Många av dessa önskemål har redan implementerats och kansliet fortsätter att arbeta med att förbättra systemet löpande.

Office 365

FUB:s e-post- och intranätsystem utvecklas och förbättras löpande. Bland annat har utvecklingen av Microsoft Teams ytterligare förenklat och effektiviserat kommunikationen och samarbetet på distans inom FUB.

Stöd till länsförbund och lokalföreningar

Resursbanken

Under 2019 arbetade organisationsgruppen på kansliet med att vidareutveckla en resursbank för förtroendevalda inom FUB. Detta för att lokalföreningar och länsförbund

efterlyst tydligare mallar, checklistor, blanketter och så vidare. I Resursbanken återfinns organisationens stadgar och God Föreningssed, tips och goda exempel samt mallar och blanketter inför lokalföreningarnas och länsförbundens årsredovisningar. Där finns även samtliga policydokument att tillgå.

Besök och kontakt med länsförbund och lokalföreningar

Under 2019 hade organisationsstödsgruppen mycket kontakt med och agerade bollplank gentemot lokalföreningar och länsförbund. Kontakterna har resulterat i att organisationsstödsgruppen kunnat bidra till att stärka upp flera lokalföreningar och länsförbund. Kontakterna har också gett organisationsstödsgruppen en bättre bild av läget ute i landet, dvs. vilka utmaningar som finns och vad som redan görs på ett föredömligt sätt.

Delar av kansliet och förbundsstyrelsen har under året också besökt ett flertal lokalföreningar och länsförbund som varit i behov av stöd.

Länsträff

Länsträffarna, som kansliet regelbundet anordnar, samlar representanter från FUB:s länsförbund. Syftet med träffarna, utöver deras nätverksfunktion, är att kunskapa deltagarna och arrangörerna kring relevanta och aktuella ämnen. Kunskapandet uppnås genom föreläsningar och samtal.

Under 2019 arrangerades en länsträff, den 13 november, i form av ett webinarium. 16 personer deltog under en eftermiddag där följande ämnen behandlades: FUB:s rapport "Fångad i fattigdom", medlemsvärning, FUB:s aktivistvecka och organisationens nya medlemssystem.

Nätverksträffar

Nätverksträffarna är till för anställda inom FUB som är verksamma på lokal- och/eller länsnivå. Syftet med träffarna, som regelbundet anordnas av kansliet, är att höja deltagarnas och arrangörernas kunskapsnivå inom relevanta områden. Träffarna utgör också ett nätverk där deltagarna har möjlighet att utbyta erfarenheter med varandra.

Under 2019 anordnades två nätverksträffar. Träffen var fysisk och pågick under två halvdagar mellan den 21–22 maj. Nätverksträffen hölls på FUB:s kansli i Solna. Under träffen behandlades ämnena: arbetsmiljö, organisationens nya medlemssystem och digital kommunikation.

Den 23 oktober ägde den andra nätverksträffen rum, denna gång i form av ett webinarium. Under träffen behandlades ämnena: läget i länsförbunden och lokalföreningarna, hur man når fram med budskap till politiker, medlemsvärning, FUB:s aktivistvecka och hur man kan skriva lättläst.

1956-klubben

Under året har insamling pågått till 1956-klubben, som bildades under 2016. 1956-klubben vänder sig till företag som kan tänka sig att vara med och sponsra FUB lokalt och på riksnivå.

Kostnaden är 1956 kr för ett år. För varje företag en lokalförening värvar får de 800 kr. Under 2019 har 27 företag skrivit avtal med FUB vilket har gett 52 812 kr, varav lokalföreningar har fått 16 000 kr för de 20 företag som de har tecknat avtal med.

Internationell verksamhet

MyRight

MyRight är den svenska funktionsrättsrörelsens plattform för internationellt utvecklingssamarbete. Samarbetet sker i partnerskap mellan svenska funktionsrättsorganisationer och deras motsvarigheter i MyRights samarbetsländer. MyRight och dess medlemmar driver utvecklingsprojekt med fokus på uppbyggnad och förstärkning av funktionshinderrörelsen i projektländerna, utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Genom de sex utvecklingsprojekt, som drivs av fem lokalföreningar och ett länsförbund, var FUB verksam i fyra programländer under 2019:

- Ett projekt i Bolivia (FUB Berg)
- Ett projekt i Nepal (FUB Örebro)
- Tre projekt i Nicaragua (FUB Jämtlands län) (FUB Östersund) (FUB Strömsund)
- Ett projekt i Rwanda (FUB Åre)

I de flesta FUB-projekten medverkar projektaktiva med intellektuell funktionsnedsättning, vilkas kunskaper och erfarenheter är mycket värdefulla.

Nordiska Samarbetsrådet

Nordiska Samarbetsrådet, NSR, där Riksförbundet FUB ingår, höll sin årliga träff i maj 2019. Denna gång var Norge värd för mötet. Mötet fokuserade på artikel 19 i Funktionsrättskonventionen; rätt att leva självständigt och att delta i samhället. En särskild arbetsgrupp, bestående av representanter från medlemsländerna, hade inför mötet i uppgift att beskriva hur artikel 19 implementerats och efterlevs i Norden. Arbetsgruppen sammanställde situationen i respektive land och analyserade skillnader och likheter.

Inclusion Europe

Riksförbundet FUB och Inre Ringen Sverige är medlemmar i Inclusion Europe. Inclusion Europe arbetar för lika rättigheter och full delaktighet för människor med intellektuell funktionsnedsättning. Inclusion Europe har för närvarande 74 medlemsorganisationer i 39 europeiska länder.

I juni 2019 deltog Riksförbundet FUB och Inre Ringen Sverige i Inclusion Europes årliga konferens, "Europe in Action", i Litauens huvudstad Vilnius. Temat för konferensen var "Alla har rätt att vara självständiga och inkludera i samhället". Anna Hildingsson (Inre Ringen)

och Elisabeth Sandlund (ledamot i förbundsstyrelsen), deltog i olika workshoppar på temat under konferensdagarna. Bland annat en workshop om rätten till arbete för personer med intellektuell funktionsnedsättning och en workshop om stöd som gynnar delaktighet i vardagen.

Konferenser är också ett utmärkt tillfälle att träffa representanter från FUB:s och Inre Ringens systerorganisationer runt om i Europa. En längre beskrivning av konferensen finns att läsa på riksförbundets webbplats.

Projekt

FUB:s förbundsstyrelse har slagit fast att FUB aktivt och framåtsyftande dels ska engagera sig i utvecklingsprojekt, dels verka för att etablera goda kontakter med forskningsmiljöer inom olika discipliner. Liksom tidigare år var Riksförbundet FUB under 2019 engagerat i en lång rad projekt.

Det handlade dels om projekt i riksförbundets regi med medel från Arvsfonden och Postkodlotteriet, dels om samarbetsprojekt där en annan organisation är projektägare. Förtroendevalda och kanslipersonal ingår i flera styr- och referensgrupper i anslutning till projekten, som oftast är fleråriga. Ämnesområdena för projekten har medvetet en stor bredd, utifrån att FUB verkar för personer med intellektuell funktionsnedsättning i alla åldrar och med olika grad av funktionsnedsättning.

Projekt finansierade av Arvsfonden

FUB har i dagsläget två beviljade projekt från Allmänna Arvsfonden, "DigiJag" och "Vi är med".

Under hösten 2019 skickades ytterligare en projektansökan in till Arvsfonden, med projektnamnet "Mitt bästa jag". I detta projekt vill vi utveckla ett digitalt utbildningsmaterial och en metodhandledning samt en kurs för gymnasiesärskolan om vad ett föräldraskap kan innebära. Syftet är att ge elever möjlighet att ta informerade beslut inför vuxenblivande och eventuellt föräldraskap. Projektansökan har utvecklats tillsammans med SUF Kunskapscenter i Uppsala, som arbetar med att utveckla, samla och sprida kunskap om stöd till barn och föräldrar i familjer där någon förälder har intellektuell funktionsnedsättning eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan. Begripsam och Axesslab finns med som samarbetsparter och är ansvariga för det digitala material som ska utvecklas i projektet. Projektet beviljades medel under våren 2020.

Riksförbundet FUB är även samarbetspartner till två pågående Arvsfondsprojekt: "Åldern har sin rätt" och projektet "Vuxensyskon".

Digi-JAG

”Min digitala livsplattform Digi-JAG – En digital kognitivt tillgänglig lärmiljö” är ett treårigt projekt som beviljats närmare 8,3 miljoner av Arvsfonden. Digi-JAG startade i mars 2018. I projektet utvecklar FUB, Begripsam, Axesslab och Mora folkhögskola en nätbaserad pedagogisk modell och en digital lärplattform som stödjer personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning i det livslånga lärandet. Syftet med livsplattformen är att öka den digitala delaktigheten för målgruppen.

Utvecklingen av den nätpedagogiska modellen sker genom en tvåårig distansutbildning i ”Anpassad IT” på Mora folkhögskola. Modellen testas och utvecklas även i fyra andra verksamheter runt om i landet. Utvecklingen av den digitala livsplattformen sker tillsammans med Begripsam och Axesslab, som har spetskompetens inom systemutveckling för personer med intellektuella, psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar. Den digitala miljön som utvecklas kommer vara tillgänglig och anpassad för personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning. Målet är att digitala livsplattformen Digi-JAG ska kunna användas genom livet av personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning inom olika skolformer och på fritiden.

Under projektår 2 har arbetet med att utveckla plattformen och den nätpedagogiska modellen fortsatt. Under sommaren 2019 anordnades en prova på-kurs på Mora folkhögskola med hjälp av prispengarna från Arvsfondens Guldkornspris. Kursen vände sig till personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning och deras stödpersoner. Syftet med kortkursen var att deltagarna skulle få prova på vad det innebär att gå en kurs på folkhögskola och att använda anpassade digitala verktyg.

Under våren 2019 skickade FUB in en tilläggsansökan till Arvsfonden. I september 2019 meddelade Arvsfondsdelegationen att projektet beviljats ytterligare medel för utvecklingen av den digitala plattformen. Under hösten 2019 har lärplattformen DigiJag testats i olika miljöer och av olika aktörer i flera kommuner. Ett arbete för att skapa en marknadsförings- och säljorganisation är påbörjat.

Arbetet kan följas på projektets webbplats: <http://digijag.se/>

Vi är med!

För att öka kunskapen om personer med flerfunktionsnedsättning och deras livsvillkor startade FUB ett nytt Arvsfondsprojekt under hösten 2018. Strax innan sommaren 2018 beviljade Arvsfonden närmare 6,3 miljoner till projektet *Vi är med! - utveckling av en ny modell för ökad delaktighet och självständighet för vuxna med flerfunktionsnedsättning och omfattande utvecklingsstörning*. I projektet samarbetar FUB med Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka), Sveriges Arbetsterapeuter och DART - Kommunikations- och dataresurscenter.

I projektet utvecklar vi metoder för att öka delaktigheten för vuxna med flerfunktionsnedsättning och omfattande intellektuell funktionsnedsättning. Det sker bl.a. genom att vi tar fram ett *Vi är med!*-metodpaket med tillhörande utbildningsmodell för ökad kommunikation och delaktighet för målgruppen. Konceptet är utformat för att det ska

vara enkelt att använda metoden och sprida det till professionen och anhöriga till personer med flerfunktionsnedsättning. Efter projektslut kommer metodpaketet finnas tillgängligt på Nka:s webbplats som når många relevanta aktörer. Projektet pågår under drygt tre år.

Under hösten 2018 och våren 2019 startade arbetet i Lerum och Norrköpings kommuner. Under hösten 2019 har projektet startat upp arbetet i ytterligare två kommuner; Eslöv och Skellefteå.

Arbetet kan följas på projektets webbplats: <http://www.anhoriga.se/samverkansprojekt/vi-ar-med>

Begriplig text och information för alla

Projektet "Begriplig text och information för alla", som FUB medverkade i tillsammans med [Dyslexiförbundet FMLS](#), [Afasiförbundet](#) och [Autism- & Aspergerförbundet](#) avslutades under 2019 och [en heldag av seminarier hölls](#). Kunskap om begriplig och enkel text och samhällsinformation samt reflektioner kring texter, bland annat av FUB:s tidningsredaktör och kommunikatör, samlades på www.begripligtext.se. Flera filmer gjordes också i projektet, för att berätta om läsarnas syn på begripliga texter.

Åldern har sin rätt – om att åldras med intellektuell funktionsnedsättning

Riksförbundet FUB var samarbetspartner i Svenskt Demenscentrums treåriga Arvsfondsprojekt "Åldern har sin rätt – om att åldras med intellektuell funktionsnedsättning".

Under 2018 färdigställdes två webbaserade utbildningar med samma namn. Den ena är riktad till närstående och yrkesverksamma och den andra är särskilt framtagen för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Utbildningarna finns tillgängliga på både Svenskt Demenscentrums och FUB:s webbplatser. Vid projektets slut (våren 2019) hade över 9 000 personer påbörjat utbildningen riktad till anhöriga och yrkesverksamma och 40 procent hade hunnit avsluta dem. Över 6 000 personer hade besökt utbildningen riktad till personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Under 2019 togs en studiecirkelutbildning fram i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Studiecirkelns upplägg och material bygger på webbutbildningen för personer med intellektuell funktionsnedsättning. I maj 2019 hölls en utbildningsdag för blivande studiecirkelledare med intellektuell funktionsnedsättning.

I maj 2019 publicerade även Svenskt Demenscentrum en skrift om demens, riktad till primärvården. I den har man tagit med kunskaperna från Arvsfondsprojektet i texterna om demens och intellektuell funktionsnedsättning och berättat om handboken, som tillsammans med FUB togs fram inom projektet. Både skriften riktad till primärvården och

handboken med namnet *Åldern har sin rätt*, går att beställa på Svenskt Demenscentrums webbplats.

Projekt Vuxensyskon

Riksförbundet FUB är med som samarbetspartner i Arvsfondsprojektet "Projekt Vuxensyskon", som drivs av Bräcke Diakoni. Övriga samarbetspartners är Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, RBU, Autism & Aspergerförbundet, Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka, och Studieförbundet Vuxenskolan. Projektet startade hösten 2017 och syftar till att uppmärksamma vuxna syskon till personer som har en funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom. En av FUB:s förbundsjurister representerar FUB i projektets ledningsgrupp. Under 2019 publicerades en forskningssammanställning samt ett samtalsmaterial.

Postkodlotteriets Specialprojekt

Volymen på max

Ungdomsprojektet "Volymen på max" startade upp under hösten 2018. Arbetet med ungdomsgrupperna i pilotorterna Uppsala och Klippan/Åstorp startade upp i mars 2019. Under 2019 arbetade deltagarna med stöd från de lokala projektledarna med jämställdhets- och rättighetsfrågor i olika former. Teman och metoder som berör exempelvis demokrati, sexuellt våld och samtycke, mänskliga rättigheter, psykisk ohälsa samt vänskap och relationer utformades utifrån deltagarnas intressen.

Under året inleddes samarbeten med en rad andra organisationer och projekt såsom Raoul Wallenberg Academy, Flickaplattformen, Mums Mums! (Bland drakar och dragqueens), SHEDO, Studieförbundet Vuxenskolan, lokala aktörer såsom Ge Makten Vidare (FUB Uppsala), Uppsalas tjej- och transjour samt Sex För Alla (RFSU Malmö). Våra samarbetspartners arbetar med rättighetsfrågor och/eller funktionsrättsfrågor, vilket skapar en bredd i vårt kontaktnät och, i förlängningen, FUB:s kontaktnät.

Ett av projektets syften är att nå ut till yngre potentiella medlemmar. För att uppnå detta har vi arbetat både internt och externt, vilket lett till flera nya deltagare som inte har haft kontakt med FUB innan. För att synliggöra FUB och projektet har vi deltagit och föreläst tillsammans med deltagare på olika konferenser runtom i landet.

Projektet går att följa på projektets webbplats www.volymenpamax.se

Post- och Telestyrelsens projekt

Kognitivt tillgängligt e-postsystem

Under 2019 har FUB och föreningen Begripsam, med medel av Post- och telestyrelsen, arbetat med att ta fram en kravspecifikation till ett kognitivt tillgängligt e-postsystem. Förstudie och kravspecifikation lämnades in till Post- och telestyrelsen i maj 2019. Post- och

telestyrelsen utreder nu vidare, för att kartlägga behov och hinder vid användning av digital kommunikation för personer med intellektuell funktionsnedsättning.